

Kirjaamisosaamisen kehittäminen

14.12.2015

Kansa-koulu-hankkeen käynnistystilaisuus SONet BOTNIAn
alueella

Hanna Lohijoki

Sosiaalihuollon tiedonhallinnan asiantuntija

Esityksen sisältö

- Kirjaaminen sosiaalihuollossa
- Koulutuskiertue sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain toimeenpanon tukemiseksi
- Kirjaamisvalmennus ja kirjaamisvalmentajien valinta
- Kansa-koulu-hankkeen päättyessä

Kirjaamisen nykytila

- Sosiaalihuollon kirjaamisen käytännöt vaihtelevat
- Asiakastyötä kirjataan sekä tietojärjestelmiin että niiden ulkopuolelle
- Asiakirjojen sisällöt vaihtelevat organisaatioiden välillä ja organisaatioiden sisällä
- Asiakirjat on kehitetty organisaatioissa
 - Myös alueellista yhtenäistämistä on tehty
- Kirjoitetut tekstit ovat usein pitkiä ja proosamaisia
 - Tietyn tiedon löytäminen on haastavaa
- Lainsäädäntö määrittää jo nyt osan asiakirjojen sisällöistä
 - Esimerkiksi lapsen asiakassuunnitelma Lsl 30 §

Määrämuotoinen kirjaaminen

- Määrämuotoisella kirjaamisella tarkoitetaan tiedon tallentamista asiakirjoihin ennalta päätetyssä muodossa
- Määrämuotoisuus yhtenäistää asiakasasiakirjojen nimiä ja tietosisältöjä
- Määrämuotoisuus näkyy sekä asiakirjan rakenteessa että tiedon tallennusmuodossa
 - Vapaata kirjaamista annettujen otsikoiden alle
 - Valikkoja ja valintaruutuja
 - Numeromuotoisia kenttiä
- Määrämuotoinen kirjaaminen pitää sisällään vapaata kirjaamista
 - Määrämuotoisten asiakirjojen otsikoiden alle voidaan kirjata vapaata tekstiä
 - Asiakaskertomus

Kirjaaminen laissa sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista

- 1 §: yhdenmukaiset menettelytavat
- 4 §: asiakastietojen kirjaaminen
- 6 §: asiakirjoissa käytettävä kieli
- 7 §: sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen kirjaaminen sosiaalihuollon toimintayksikön sisäisessä yhteistyössä
- 8 §: asiakastietojen kirjaaminen sosiaali- ja terveydenhuollon välisessä monialaisessa yhteistyössä
- 14 – 20 §: asiakirjatyypeittäin kirjattavat tiedot

Sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain koulutuskiertue

- Kansa-koulu-hanke järjestää koulutuskiertueen yhteistyössä STM:n, THL:n ja sosiaalialan osaamiskeskusten kanssa
- 10 tilaisuutta, jokaisella sosiaalialan osaamiskeskusalueella yksi tilaisuus
- Tilaisuuksiin pystyy osallistumaan paikan päällä tai Webcast-yhteydellä
- Tilaisuudet on suunniteltu asiakastietoja työssään käsittelevälle sosiaalialan henkilöstölle, sosiaalialan johtotehtävissä työskenteleville, yksityisten sosiaalipalveluiden tuottajille sekä sosiaalihuollon tietojärjestelmien ja tiedonhallinnan parissa työskenteleville

Sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain koulutuskiertue

- Kiertue alkoi Porista 19.11.2015
- Porin tilaisuuden esitykset löytyvät Kansa-koulu-hankkeen internet-sivuilta
- Muut tilaisuudet 2016: 22.1., 4.2., 11.2., 18.2., 10.3., 18.3., 23.3., 31.3 ja 7.4.
- SONet BOTNIA:n alueen tilaisuus järjestetään **7.4.2016**
- Ruotsinkielinen tilaisuus järjestetään 10.3.2016 Tampereella

Kirjaamisvalmennuksen sisältö

- Kirjaamisvalmennuksen osa-alueita ovat
 - sosiaalihuollon kirjaamisen lähtökohdat ja periaatteet
 - määrämuotoinen kirjaaminen
 - kirjaamisen etiikka ja asiakaslähtöisyys
 - kirjaamisen käytännöt ja asiakkaan osallistuminen kirjaamiseen
 - tietosuoja ja tietoturva
 - sosiaalihuollon palvelutehtävät, sosiaalipalvelut ja palveluprosessit
 - asiakasasiakirjat ja niiden tietosisällöt
 - sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kokonaisarkkitehtuuri
- Kirjaamisvalmentajat saavat valmennusmateriaalin käyttöönsä
- Kirjaamisvalmennuksen materiaali tuotetaan suomeksi

Kirjaamisvalmentajien valmennus: alustava aikataulu

- Kirjaamisvalmentajien valmennuksen toteutuksen suunnittelu on alkanut
- Kirjaamisvalmentajien valmennukset käynnistyvät syyskuussa 2016
- Valmentajavalmennukset toteutetaan kahdessa vaiheessa
 - Sosiaalitoimistot ja kunnalliset lastensuojeluyksiköt: 9/16 – 4/17
 - Hoivapainotteiset toimintayksiköt (esim. kotihoito ja asumispalveluyksiköt) ja yksityiset palveluntuottajat 9 – 12/17
- Valmentajavalmennukseen liittyy ennakkomateriaalia ja välitehtäviä
- Kouluttajina toimivat Kansa-koulu-hankkeen henkilöstö ja ulkopuoliset kouluttajat

Kirjaamisvalmentajien valmennus: ensimmäisen vaiheen valmennuksen alustava rakenne

- Kirjaamisvalmentajien valmennuksen lähikoulutuspäivät
 - Lähikoulutuksen kesto yhteensä noin 4 työpäivää (joko puolikkaita tai kokonaisia työpäiviä), jotka toteutetaan 1 – 2 viikon välein
 - Tarvittaessa valmennuksiin voi osallistua Webcast-yhteydellä, mutta tavoitteellista on, että tulevilla kirjaamisvalmentajilla olisi mahdollisuus osallistua tilaisuuksiin paikan päällä
- Kirjaamisvalmennuksen materiaalit tallennetaan sähköiseen oppimisympäristöön
 - Materiaali koostuu videoluennoista ja kirjallisesta materiaalista
 - Valmentajavalmennukseen sisältyy ennakko- ja välitehtäviä
- Osa valmentajavalmennuksesta toteutetaan videoituina asiantuntijaluentoina
 - Asiantuntijaluennot katsotaan valmentajavalmennuksen koulutustilaisuuksissa ja ne puretaan pienryhmissä

Kirjaamisvalmentajien valinta

- Ensimmäisen vaiheen kirjaamisvalmentajat valitaan organisaatioissa keväällä 2016
- Sosiaalitoimistojen kirjaamisvalmentajien määräksi on alustavasti ajateltu 1/50 ammattihenkilöä
- Kirjaamisvalmentajien nimeämisestä tiedotetaan tarkemmin Kansa-koulu-hankkeen tammikuun tiedotteessa
- Kirjaamisvalmentajien valmennusten ajankohdista tiedotetaan kevään 2016 aikana

Kirjaamisvalmentajat

- Hyvä kirjaamisvalmentaja tulee sosiaalihuollon arjesta
 - omassa organisaatiossaan arvostettu, työhönsä sitoutunut sosiaalihuollon vahva osaaja
 - laaja-alainen kokemus sosiaalihuollosta tai valmis perehtymään sosiaalihuollon eri sektoreihin
 - kiinnostunut kouluttamisesta ja oman osaamisensa kehittamisestä
 - valmis sitoutumaan kirjaamisvalmennukseen koko valmennuksen kestoajalle sekä järjestämään kirjaamiskoulutukset omassa organisaatiossaan

Kirjaamisvalmennusten toteutus organisaatioissa

- Kirjaamisvalmentajat järjestävät kirjaamiskoulutukset omissa organisaatioissaan
- Kirjaamisvalmennuksen materiaali on valmentajien käytössä
- Organisaatioissa tapahtuvat kirjaamiskoulutukset on hyvä aloittaa mahdollisimman pian valmentajavalmennuksen jälkeen
- Hankeaikana tukena on alueellinen asiantuntija
- Kirjaamisvalmentajista muodostuu alueellinen verkosto, joka tukee kirjaamisosaamisen ylläpitoa ja edelleen kehittämistä hankeajan jälkeen

Kirjaamisvalmentajien valmennus: toisen vaiheen alustava suunnitelma

- Hoivapainotteisiin yksiköihin kohdennettavassa valmentajavalmennuksessa suhdeluku kirjaamisvalmentajien ja sosiaalihuollon ammattihenkilöiden välillä tulee olemaan suurempi kuin ensimmäisessä vaiheessa
- Yksityiset palveluntuottajat otetaan mukaan kirjaamisvalmentajien valmennukseen toisessa vaiheessa ja heidät valmennetaan hankkeen toimesta
 - Yksityiset palveluntuottajat tuottavat palveluita useille eri organisaatioille, joten valmentajaorganisaation määrittely olisi haasteellista
 - Hankkeen jälkeen palvelunjärjestäjäorganisaatioissa toimivat kirjaamisvalmentajat tukevat myös yksityisiä palveluntuottajia

Kirjaamisvalmentajien valmennus: toisen vaiheen alustava suunnitelma

- Toisen vaiheen kirjaamisvalmentajien valmennuksessa painotusalueena on sosiaali- ja terveydenhuollon rajapinnassa tapahtuvaan kirjaamiseen liittyvät kysymykset
- Käytössä on tällöin myös Ikäihmisten kotihoidon toimintamallit ja kirjaamisen edellytykset –hankkeessa (IKI) tuotettava materiaali
- Kirjaamisvalmentajat valitaan organisaatioissa keväällä 2017
- Kirjaamisvalmentajien valmennukset toteutetaan syksyllä 2017

Kirjaamisosaamisen kehittämisen käynnistyminen SONet BOTNIA:n alueella

- Kirjaamisvalmentajat valitaan keväällä 2016 (sosiaalitoimistot ja lastensuojeluyksiköt) ja 2017 (hoivapainotteiset toimintayksiköt)
- Tulevien kirjaamisvalmentajien määrän ja kiinnostuneiden henkilöiden kartoittamisen voi jo aloittaa
- Sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain koulutuspäivä SonetBotnian alueella on 7.4.2016 ja ruotsinkielinen koulutuspäivä 10.3.2016 Tampereella
- Määrämuotoiseen kirjaamiseen valmistautuminen organisaatioissa ja alueellisesti

Kansa-koulu-hankkeen päättyessä

- Sosiaalihuollon palvelunantajaorganisaatioissa on määrämuotoiseen kirjaamiseen ja kansallisen asiakastietomallin käyttöönottoon perehdytettyjä ammattihenkilöitä, jotka vastaavat henkilöstön kirjaamisvalmennuksesta omissa organisaatioissaan
- Sosiaalihuollon henkilöstöllä on käytössään valmennus- ja perehdytysmateriaalia asiakasasiakirjalain vaatimuksista ja määrämuotoisesta kirjaamisesta
- Sosiaalihuollon henkilöstölle on järjestetty kirjaamisvalmennusta hankkeessa mukana olleissa sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioissa ja henkilöstön kirjaamisosaaminen on vahvistunut